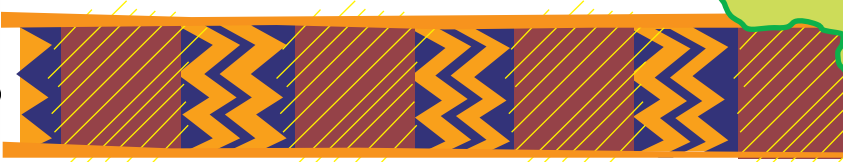

Maelezo juu ya dawa

d4T (stavudine, Zerit)

Kwa Nini Nimepewa Dawa Ya d4T?

- d4T (nayojulikana pia kama stavudine or Zerit) ni dawa inayotumika pamoja na mchanganyiko wa dawa nyingine kutibu maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- d4T husaidia kuzuia protini inayoitwa “reverse transcriptase.” Kutokana na kazi hii, dawa hii huwekwa kwenye kundi la dawa zinazoitwa Reverse Transcriptase Inhibitors (RTIs). Vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huhitaji protini hii ili kuzaliana, kwa hiyo kwa kuwa dawa hii huzuia protini hii inasaidia kupunguza nguvu za ugonjwa wa maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- Matumizi ya dawa hii huweza kupunguza wingi wa vijidudu vya maambukizi mwilini mwako. Pia husaidia kupunguza uwezekano wa kupatwa na magonjwa yanayoendana na ukimwi, na kukuwezesha kuwa na afya njema kwa muda mrefu au kukurudishia afya yako kabisa. Vilevile dawa hii husaidia kupunguza uharibifu wa mfumo wako wa kupigana na magonjwa.

Nitatumiaje Dawa Hii?

- d4T huja kwenye vijifuko vya dawa – capsules vyenye ujazo na nguvu za miligram 20, 30 or 40 kila kimojawapo.
- d4T humezwa mara mbili kwa siku. Kama uzito wako wa mwili ni chini ya kilogramu 60 au paundi 130, kiwango cha kawaida cha matumizi ni miligramu 30 mara mbili kwa siku. Kama uzito wa mwili wako ni zaidi ya kilogramu 60 au paundi 130, kiwango cha kawaida cha matumizi ni miligramu 40 mara mbili kwa siku.
- d4T inaweza kumezwa kabla au baada ya chakula.

Canadian AIDS Treatment
Information Exchange
Réseau canadien
d'info-traitements sida

www.catie.ca

www.apaa.ca

Maamuzi juu ya matibabu ya aina mbalimbali yanahitajika kufanywa kwa kushauriana na mtaalamu aliyehitimu kwenye mambo ya afya na mwenye ujuzi juu ya magonjwa yanayoendana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi na matibabu atakayoamuliwa kutumiwa.

d4T (stavudine, Zerit)

- Ni muhimu kuhifadhi d4T kwenye joto la kawaida kwenye sehemu kavu. Epukana na kuhifadhi dawa hii bafuni au jikoni, kwani unyevunyevu huweza ipotezea dawa hii nguvu yake.
- Hifadhi dawa hii mbali na watoto.

Nifanye Nini Nikisahau Kunywa Vidonge Vyangu?

- Meza dawa zako ulizosahau mapema iwezekanavyo. Ikiwa ni karibu na saa mbili kabla ya muda wa kumeza dawa nyingine, endelea na ratiba yako ya kawaida. Usimeze dawa zako mara mbili ya kiwango utakiwacho ili kulipizia ile uliyosahau.
- Tafiti za kisanyansi zilizofanyika karibuni zimegundua kuwa ili dawa za kupigana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi ziweze kufanya kazi vizuri, dawa zote hazina budi kutumiwa mara kwa mara na kwa mfululuzo ilivyoelekezwa. Kuacha au kuruka kumeza dawa zako kunasababisha kupungua kwa nguvu za dawa hizi na kuvifanya vijidudu vya maambukizi kubadilika na kuwa sugu kwa dawa.

Madhara Ya Yaletwayo Na Matumizi d4T Ni Yepi?

- Madhara makuu yatokanayo na matumizi ya d4T ni:
  - Kufa ngazi, kuwakwa moto, maumivu au kukosa nguvu kwenye mikono na miguu (peripheral neuropathy)
  - Kuvimba kwa kongosho (pancreatitis). Dalili zake huweza kuwa kusikia maumivu makali tumboni ambayo husambaa mgongoni, pamoja na kichefuchefu na kutapika.
- Ukiona dalili hizi, wasiliana na daktari wako haraka iwezekanavyo. Dalili hizi zinaweza kutibiwa kama zitagundulika mapema na kupunguza kiwango cha dawa yako au kusitisha moja kwa moja.
- Madhara mengine yatokanayo na matumizi ya d4T ni kama:
  - Upele wa mwilini
  - Maumivu ya kichwa
  - Kuchoka kwa mwili kwa mara kwa mara
  - Kukosa raha tumboni
  - Kuhara
  - Kupata shida kulala
- Wasiliana na daktari wako au mfamasia kama una dalili za madhara haya.

d4T (stavudine, Zerit)

- Usisitisha matumizi ya dawa yako au kubadilisha kiwango cha matumizi yake kabla ya kuwasiliana na daktari au mfamasia wako. Wao wanaweza kukupa ushauri mzuri ya jinsi gani ya kukabiliana na madhara haya bila kusitisha matumizi ya dawa yako.

Je, Naweza Kutumia d4T Na Dawa Nyingine?

- d4T inaweza kuleta madhara kadhaa ikitumiwa pamoja na dawa nyingine. Ni muhimu kumweleza daktari wako au mfamasia wako juu ya dawa nyingine zote ulizoandikiwa na unazotumia, (ikiwa ni pamoja na vitamini na dawa za mitishamba).
- Kwa kawaida, d4T natakiwa isutumike pamoja na AZT (Retrovir) kwani madhara ya dawa hizi mbili hupingana.
- Dawa nyingine zinazohitajika kuepuka kutumia pamoja ni ddC (Zalcitabine), ambayo huweza sababisha kufa ngazi, kuwakwa moto, maumivu au kukosa nguvu kwenye mikono na miguu - neuropathy.

Je Naweza Kutumia d4T Na Pombe Au Dawa Za Mitaani?

- Kwa ujumla inashauriwa kuepukana na unywaji mzito wa pombe na dawa za mitaani unapokuwa unatumia dawa za kupigana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- Pombe huweza kuingiliana kiutendaji na baadhi ya dawa zako. Usiruke au kuacha kunywa dawa zako kama ulivyoelekezwa kwa kuwa unataka kunywa pombe.

Je, Naweza Kutumia d4T Kama Ni Mjamzito Au Nanyonyesha?

- d4T imeonekana kupunguza maambukizi ya vijidudu vya ukimwi wakati wa ujuzito. Kama u mjamzito na una vijidudu vya maambukizi ya ukimwi, tafadhali wasiliana na daktari wako juu ya kutumia dawa hii.
- Kwa kuwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huweza kuambukizwa kwa kunyonyesha, wanawake wenye mambukizi ya vijidudu vya ukimwi hawashauriwi kunyonyesha.

Natakiwa Kujihadhari Vipi Zaidi Ninapotumia d4T?

- d4T inaweza kuadhiri ini lako. Timiza mihadi na daktari wako kwa ajili ya kutazamwa ini lako kama linafanya kazi vizuri.
- Hakikisha una dawa za kutosha kuendelea na matibabu yako.

d4T (stavudine, Zerit)

- d4T haiui vijidudu vya maambukizi ya ukimwi au kutibu ukimwi. Pia haizui kusambaa au kuambukiza kwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi, hivyo tafadhali jaribu kuwa mwangalifu na kutumia kinga zihitajikazo unapotaka kukutana kimwili na mtu mwingine (tumia kondom) au kama unatumia madwa ya kulevya (tumia mabomba na sindano mpya na safi).

Shirika la kubadilishana maelezo juu matibabu ya ukimwi Kanada (The Canadian AIDS Treatment Information Exchange – CATIE) na Shirikisho la waafrika katika kupigana na ukimwi (Africans in Partnership Against AIDS - APAA) kwa nia nzuri kabisa wanatoa maelezo kwa watu wanaoishi na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi/Ukimwi ambao wangependa kutawala afya zao wenyewe kwa kushirikiana na wataalamu wa afya wanaowapatia matibabu. Hata hivyo, maelezo haya yanayochapishwa au kutolewa na CATIE au APAA hayawezi kuchukuliwa kama ushauri wa kiafya. Hatushauri au kusisitiza juu ya tiba moja juu ya nyingine. Hivyo tunawashauri watumiaji ya maelezo yetu kupitia maelezo ya matibabu mengine yanayotolewa na vyanzo mbalimbali kwa upeo mkubwa iwezekanavyo. Tunawashauri watumiaji wa maelezo haya na kusisitiza kuwa ni muhimu kushauriana na wataalamu ya afya na tiba waliohitimu mafunzo yao kabla ya kuamua, kutumia au kuanza jambo lolote juu ya matibabu.

Vile vile, hatuthibitishi au kudhamini ukweli au ufarisi na ujuzi wa maelezo yanayochapishwa au kupatikana kutoka CATIE au APAA. Watumiaji wanaotumia au kutegemea maelezo haya wanafanya hivyo kwa kuthubutu wenyewe na matokeo yake yakiwa mabaya yatakuwa juu yao. Si CATIE wala APAA, au Wizara ya Afya Kanada, au wafanyakazi wao, wakurugenzi, maafisa au watu wanaojitolea wataweza kuhusishwa na uharibifu wa aina yeyote unaoweza kutokea kwa kutumia vizuri au vibaya maelezo haya. Mawazo na maelezo yaliyotolewa hapa au kwenye nakala yeyote au ilani/tangazo lolote.

Copyright: This Fact Sheet is made available through a collaboration between Africans in Partnership Against AIDS (APAA), Asian Community AIDS Services (ACAS) and the Canadian AIDS Treatment Information Exchange (CATIE). Original content developed by ACAS, 2001. Translation into Swahili and Hausa by APAA, 2004.

This information is also available in Chinese, Tagalog and Vietnamese

Funding has been provided by Health Canada, under the Canadian Strategy on HIV/AIDS

Supported by an unrestricted educational grant from GlaxoSmithKline in partnership with Shire BioChem

partnership
in partnership with

